

Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi

The Journal of Information and Documentation Studies

Kitap Değerlendirmesi | Book Review

📖 Açık Erişim | Open Access

Kütüphanenin Küreselleşmesi: Kütüphaneciler ve Kalkınma Çalışmaları, 1945-1970

Globalizing the Library: Librarians and Development Work, 1945-1970



Güler Demir¹ 

¹ Kastamonu Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Kastamonu, Türkiye

Amanda Laugesen, *Globalizing the Library: Librarians and Development Work, 1945-1970*, New York, NY: Routledge, 2019, 1st Edition, 181 pages, ISBN: 978-1-351-25092-4.

Anahtar Kelimeler

Kütüphane • kütüphane diplomasisi • kütüphane emperyalizmi • küreselleşme • UNESCO • IFLA • İkinci Dünya Savaşı.

Keywords

Library • library diplomacy • library imperialism • globalization • UNESCO • IFLA • World War II.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bilgi ve enformasyon, ulusal kalkınma ve küresel siyasette önemli bir rol oynamaya başlamıştır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler için bilgiye erişim, modernleşme ve sosyal kalkınma açısından önemli bir konuma yerleşmiştir. Bilgi teknolojileri, eğitim reformları ve kütüphanelerin yükselişi, bilgiye erişimin küresel düzeyde barış ve düşünce özgürlüğünü tetikleyebileceği inancını güçlendirmiştir. Ancak Soğuk Savaş döneminde bilgi, ideolojik bir araç olarak da kullanılmıştır. “Globalizing the library: Librarians and development work, 1945-1970” başlıklı bu kitap, savaş sonrası bilgi ve kütüphane hizmetlerinin küreselleşmesine odaklanmaktadır. UNESCO ve diğer kuruluşların, Üçüncü Dünya ülkelerindeki kütüphanelerin durumunu geliştirmeye yönelik çabaları incelenmektedir. Söz konusu çalışmaların, gelişmekte olan çeşitli ülkelerde nasıl karşılandığı (ve uyarlandığı, kabul edildiği ya da reddedildiği) incelenmektedir. Kitapta, Soğuk Savaş ve Asya, Afrika ve Pasifik'teki sömürge devletlerinin bağımsızlıklarını kazanması sırasında, kütüphane diplomasisi ve emperyalizmin etkisi ele alınırken, dış yardımın Küresel Güney'deki kütüphane gelişimini nasıl etkilediği de vurgulanmaktadır. Aynı zamanda, mesleki bilginin paylaşımı, aktarımı, küresel bilgi altyapılarını biçimlendiren güç dinamikleri ve kütüphanelerin kültürel ilişkilerdeki rolü üzerine irdelemelerde bulunmaktadır.

Kitap, “Küresel kütüphaneyi düşlemek” (Imagining the global library); “Kütüphane sorununun’ tanımlanması” (Identifying the ‘library problem’); “Modern kütüphanenin oluşturulması” (Making the modern library);

Atıf | Citation: Demir, G. (2025). Review of the book *Globalizing the library: Librarians and development work, 1945-1970*, by Amanda Laugesen. *Bilgi ve Belge Araştırmaları Dergisi–The Journal of Information and Documentation Studies*, (23), 62–66. <https://doi.org/10.26650//bba.2025.23.1647337>

© This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License. 

© 2025. Demir, G.

✉ Sorumlu Yazar | Corresponding author: Güler Demir gulerdemir2009@gmail.com



“Modern kütüphaneciyi yaratmak” (Making the modern librarian); “Dış politika olarak kütüphaneler” (Libraries as foreign policy) ve “Kütüphane diplomasisi ve değişimi” (Library diplomacy and exchange) başlıkları altında 6 bölümden oluşmaktadır.

“Küresel kütüphaneyi düşlemek” başlıklı ilk bölümde, özellikle üç ana ve örtüşen temanın ‘küresel kütüphane’nin tasarımındaki etkinliğine işaret edilmiştir. Birincisi, kütüphanelerin, kitapların, eğitimin ve bilginin uluslararası anlayış ve dünya barışına nasıl katkı sunabileceğinin sorgulanmasıdır. Bu ilk tema, iki dünya savaşı arasında köklenmiş ve İkinci Dünya Savaşı ve Soğuk Savaş’ın gerginliklerine bir yanıt olarak gelişmiştir. İkinci tema, modernleşme kuramı ile ilişkili olup, kütüphaneleri ülkelerin modernleşmesine ve gelişmesine yardımcı olan yapılar biçiminde nitelemektedir. Refah, ‘yükselme’ ve uygarlaştırma projesi hakkındaki önceki (emperyal) düşüncenin üzerine inşa edilen (ve bu düşüncenin bazı yönlerini koruyan) modernizasyon, savaş sonrası dönemde kalkınma düşüncesinin ve çalışmalarının önemli bir dalı durumuna gelmiştir. Kütüphaneler, bilgi ve eğitim, modernleşme kuramının gelişimi için yaşamsal önem taşımaktadır. Üçüncü tema ise kitapların ve kütüphanelerin modern bireyi nasıl biçimlendirdiği ile ilgilidir. Kütüphanelerin bireyin eğitimi ve gelişiminde önemine ilişkin bu temanın tarihsel köklerinin çok daha derin olduğu söylenebilir. Bu bölümde, kütüphanelerin uluslararası düzeyde gelişimi ve kütüphanecilerin temel fikirleri incelenmiştir. Soğuk Savaş ve nükleer savaş tehdidinin çok yoğun olduğu 1950’li ve 1960’lı yıllarda, uluslararası anlayış ve dünya barışı hedefini ilerletmede kütüphanelerin önemine ilişkin güçlü bir algı, bu düşüncelerin temelidir. Kütüphaneciler, kütüphanelerin modern ulusları ve bireyleri şekillendirmedeki rolüne inanarak, küresel iş birliği ve barışa katkıda bulunmayı hedeflemişlerdir. Ancak 1970’lerde bu iyimserlik yerini bir kriz ve bazı kaygılara bırakmıştır. UNESCO, kütüphaneler yerine temel eğitime ve okuryazarlık kampanyalarına odaklanmış, bu da kütüphanelerin önceliğini azaltmıştır. Yine de, 1950’ler ve 1960’ların ideolojileri, kütüphanelerin bilgi ve eğitim ağlarını geliştirmedeki önemini vurgulamaya devam etmiş ve uluslararası kütüphane çalışmalarının çoğuna esin kaynağı olmuştur.

“Kütüphane sorununun tanımlanması” başlıklı ikinci bölümde, kütüphanecilerin kütüphanelere ilişkin sorunlara yaklaşım yöntemleri incelenmektedir. Kütüphaneleri geliştirmek için gerekli altyapıların incelenmesi, gereksinimlerin belirlenmesi ve çözüm odaklı etkinlikler, bu yaklaşımların çerçevesini oluşturmaktadır. Dünyanın çeşitli bölgelerindeki bilgi gereksinimlerini tartışmak amacıyla düzenlenen seminerler ve İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa ve dominyon ülkelerinden gelen uzman danışmanlar tarafından yürütülen araştırmalar ele alınmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki kütüphane sorunlarının anlaşılmasına odaklanılan bölümde, anketler ve seminerler aracılığıyla kütüphane eksiklikleri, olası çözümler ve planlar tartışılmaktadır. Anket çalışmaları, geleneksel toplumlar ve modernleşme kuramı gibi fikirlerle şekillenmiştir. Bu çalışmalar genellikle Batı know-how’ı ile teknokratik çözümler uygulamaya çalışan uzmanlar tarafından yürütülmüştür. Gelişmekte olan toplumlar için Batı kütüphane modellerinin sınırlılıkları kabul edilse de, Anglo-Amerikan kütüphane modeli sıkça bir çözüm olarak gösterilmektedir. Savaş sonrası uluslararası kütüphane kavramının gelişim tarihinde anılması gereken en önemli kuruluşlardan biri, 1927 yılında kurulan, Milletler Cemiyeti’nin (League of Nations) ulus üstü örgütlenme vizyonunu yansıtan ve dünya çapında kütüphane derneklerini temsil eden Uluslararası Kütüphane Dernekleri Federasyonudur (IFLA, International Federation of Library Associations). IFLA, İkinci Dünya Savaşı’nın sona ermesinden sonra, yeni bağımsız ülkelere bazıları da dâhil olmak üzere diğer ülkeleri de kapsayacak şekilde genişlemiştir. 1954’te IFLA’nın 42 ülkede 64 üye derneği; 1963’te 50’den fazla ülkede 88 üye derneği vardır. Ancak IFLA’nın bu dönemlerde uluslararası olmaktan çok Avrupa odaklı olması yönünde eleştiriler alması söz konusudur. Bu tür eleştirilerde bulunanlar arasında önde gelen Hint kütüphanecisi S.R. Ranganathan da yer alır. Birçok bilim insanı daha sonra Ranganathan’ın yargısına katılacaktır. Buna karşın IFLA, kütüphaneler ve kütüphaneciler arasındaki uluslararası iş birliğinin gelişimini ve küreselleşme idealini önemli oranda desteklemiştir.

“Modern kütüphanenin oluşturulması” başlıklı üçüncü bölümde, 1950’ler ve 1960’larda özellikle Asya ve Afrika’daki kütüphane sistemleri ve dermelerinin geliştirilmesine odaklanan projelere yer verilmiştir. UNESCO destekli pilot kütüphane çalışmaları Hindistan’ın Delhi, Nijerya’nın Enugu ve Kolombiya’nın Medellin kentlerinde gerçekleştirilmiştir. Bu kütüphanelerin kuruluş öyküleri, modern kütüphane kurumunu küreselleştirme çabalarını göstermektedir. Bu süreçlerde, hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin iyimser çabaları dikkati çekmektedir. Farklı bir perspektiften bakıldığında, batı modellerini yayma güdüsü fark edilse de, modern kütüphane kavramının kalıcı bir etki ile köklerini sağlamlaştırdığı söylenebilir. Kütüphanelerle ilgili araştırmalar, gelişmekte olan ülkelere tipik okuyucular/kullanıcılar hakkında da bilgi sunmaktadır. İngiliz, Amerikalı ve diğer kütüphanecilerin yönlendirmeleri, bazı özel kurumların doğuşuna katkıda bulunmuştur. Kitapta, bu kütüphanelerin hedef kitlelerinin gereksinimlerini ne ölçüde karşıladığı tartışılmaktadır. Halk kütüphanesi hizmetleri uluslararası kütüphane gelişiminin temel noktasıyken, üniversite ve okul kütüphaneleri de önemsenmektedir. Gelişmekte olan ülkelere üniversitelerin kurulması önceliklidir. Ayrıca 1970’lerden başlayarak otomasyon ve teknolojilerin önemi artacaktır. Bu dönemde, bilgi patlaması gibi sorunları çözmek için çeşitli teknolojiler denenmiştir ve Amerikan Kütüphane Derneği (ALA, American Library Association), UNESCO ve IFLA gibi kuruluşların kütüphane geliştirme çalışmaları artmıştır.

“Modern kütüphaneciyi yaratmak” adlı dördüncü bölümde, kütüphanecilik mesleği ve eğitim konuları ele alınmakta; projelerin sonuçları ve başarısızlık nedenleri tartışılmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerin kendine özgü koşulları, standartlara ve akreditasyona duyulan gereksinimler ve benzeri birçok sorun ele alınmaktadır. Gelişmekte olan ülkelere kütüphaneciliğin yeterince saygın görülmemesi, mesleğin küresel olarak gelişimini zorlaştırmaktadır. Öte yandan, projelerin yaşama geçirilmesine ilişkin güçlükler ve başarısız sonuçlara karşın, kütüphanelerin rolü ve önemine ilişkin farkındalık oluşumunun yadsınamaz düzeye ulaştığı ve kalıcı etkiler oluşturduğu biçiminde bir değerlendirme yapmak da olasıdır. UNESCO’nun örnek oluşturma amacı ile Delhi ve Enugu gibi yerlerdeki “pilot” halk kütüphanelerine yönelmesi söz konusudur. Bu bölümde, bilgi patlaması sonrası sınıflandırma, bibliyografya ve teknoloji kullanımı gibi modern kütüphane uygulamaları ve kütüphanecilerin eğitimi gibi konular da ele alınmaktadır. Nitelikli kütüphaneci yetiştirme, kütüphane okullarının kurulması ve profesyonel altyapının geliştirilmesi önemle vurgulanmaktadır. Kütüphane derneklerinin küreselleşmedeki rolü de tartışılmakta, çeşitli ülkelere gelen kütüphanecilerin etkileşimleri ve eğitim fırsatları dikkat çekmektedir. IFLA, dünya çapında çeşitli dernek temsilcilerini bir araya getirmiştir. Ancak, kütüphane birlikleri oldukça sınırlıdır; Asya, Afrika veya Güney Afrika’dan hiçbir delege yoktur. Avrupa dışından yalnız Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Avustralya temsil edilmektedir. Bu dönemlerde, gelişmekte olan ülkeler, kendi kütüphane derneklerini kurma çabasıdadır. 1952’de Mısır ve 1954’de Tayland Kütüphane Derneği kurulmuştur. O yıllarda, Türk Kütüphaneciler Derneği de kurulmuştur. Kütüphaneciler, Batılı (İngiliz, Amerikan ve Avrupalı) kütüphanecilik modellerinin gelişmekte olan ülkelere aktarılmasında önemli bir katalizör olarak değerlendirmeye alınmıştır. Laugesen’in (2019, s. 92) verdiği bilgiye göre, Amerikan Kütüphane Derneğinin arşivlerinde bir dizi ziyaretçi defteri bulunmaktadır. Uluslararası İlişkiler Ofisi (IRO, International Relations Office)ne gelen ziyaretçilerin imza ve bilgilerini içeren bu defterler, IRO’nun ofisini ziyaret eden kütüphaneci ve diğer kişilerin çeşitliliğine tanıklık etmektedir. Japonya, Nijerya, Yeni Zelanda, Endonezya, Hindistan, Tayland, Güney Afrika, Tanzanya, Meksika, İran, Gana, Çekoslovakya ve Kore gibi ülkelere gelen kütüphaneci ve ziyaretçilerin ad ve imzaları 1965 yılına ilişkin ziyaretçi defterinde kayıtlıdır. Bu kayıtlar, 1950’lerde ve 1960’larda kütüphanecilik eğitimi amacıyla Amerika Birleşik Devletleri’ne seyahat eden kişilere aittir.

“Dış politika olarak kütüphaneler” başlıklı beşinci bölümde, British Council ve Birleşik Devletler Bilgi Ajansının (United States Information Agency) kütüphanelerinin kültür ve dış politika üzerindeki rolüne odaklanılmaktadır. Bu çalışmalar genellikle devlet finansmanı ve desteğiyle gerçekleştirilmekte ve devlet hedeflerine yönelmektedir. 1950’lerin sonlarına gelindiğinde, Britanya İmparatorluğu’ndan bağımsızlık kazanan

ölkeler, kendi kültür ve dillerinin değerini savunarak kendi ekonomik ve kültürel kalkınma programlarını benimsemeye başlamıştır. 1955'te Endonezya'da düzenlenen Bandung Konferansı, o dönemde olumlu ve güçlendirici bir terim olarak benimsenen 'Üçüncü Dünya' fikrinin oluşmasına yardımcı olmuştur. Öte yandan, Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere, bağımsızlığına kavuşan ölkelerdeki ekonomik ve siyasi yatırımlarını tasarlarırken rekabet içindedir ki bu durum Amerika Birleşik Devletleri ve Sovyetler Birliği rekabetinden daha az belgelenmiş bir hikâyeye işaret eder. Batı Afrika'da kitaplar ve kütüphaneler aracılığıyla Amerikan etkisinin yaygınlaştırılması çabaları dikkat çekmektedir. Zaman zaman da İngiliz sömürgecilikinden yakınmalar gündeme taşınmaktadır. Her iki tarafın birbirlerini eleştirirken, sömürgecilikten kurtulan ulusların kitap ve kütüphane durumlarını iyileştirmek için iş birliği yapmaları ise dikkat çekicidir. Yazar, kütüphane hizmetlerinin küreselleştirilmesine ilişkin dış politikalar çerçevesinde, Türkiye ile ilgili çalışmalara da değinmekte; Türkiye'de İngilizce öğretimine önem verildiğini ve kütüphanelerin bu süreçte önemli araçlar arasında yer aldığını belirtmektedir. British Council, okul kütüphanelerine dil öğrenimini destekleyen materyaller sağlamaktadır. Kütüphaneler, konferanslar ve diğer etkinliklerin düzenlendiği yerler durumuna gelmiştir.

"Kütüphane diplomasisi ve değişimi" başlıklı altıncı ve son bölümde, kütüphanecilerin uluslararası düzeyde eğitim ve deneyimleri ele alınmakta; yurt dışında kütüphane geliştirme etkinliklerine katılmaları incelenmektedir. Bu süreçte, kütüphanecilerin mesleki dernekler tarafından yurt dışında hizmet vermeye yöreklendirilmesi ve IFLA'nın küreselleşme çabaları gibi etmenler vurgulanmaktadır. Mesleki seyahatlerin uluslararası deneyim kazandırma ve yeni bakış açıları geliştirme gibi etkileri vardır. Ancak bazı kütüphaneciler kültür şoku ve uyum zorluğu da yaşamıştır. Kimi kütüphaneciler ise Amerika ya da İngiltere'deki kütüphanelerde kalıcı olmanın yollarını aramıştır. 1950'li ve 1960'lı yıllarda kütüphanecilerin eğitim amaçlı seyahatleri ve kütüphanelerin uluslararası bağlantıları ile biçimlenen bu süreçler, önemli gelişmelerin yanında, birçok farklı dinamik, önyargı ve varsayımla biçimlense de, uluslararası kütüphane çalışmalarına nüfuz eden ruh, liberal ruhtur. Söz konusu dönemler, çeşitli tartışmalara konu olduğunda, bu tür bir uluslararasılaşmanın, teknolojilerin transferi ve kültürel emperyalizm sürecini beslediği yönünde görüşler de öne çıkar. Bununla beraber, bu süreçlerin küresel kimlik kazanma ve 'kütüphane uzmanı'nın ya da kütüphaneci kimliğinin yapılanmasına olanak sağladığı ve uluslararası deneyimler ile değişimi kolaylaştırdığı yadsınamaz. Bölümün odağındaki konu, 'kütüphane diplomasisi'nin bir başka boyutu olan uygulamadaki kültürel ilişkiler ya da kültürel diplomasıdır. Kütüphanecilerin sahadaki çalışmalarının hükümetler düzeyinde çabaları aşarak çeşitli yollarla kültürel ilişkileri geliştirmesi söz konusudur. Kütüphanecilerin danışmanlık çalışmaları için ziyaretleri, kütüphanecilere Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'yi ziyaret etmeleri için sunulan değişim programları ve farklı uluslardan kütüphanecilerin günlük etkileşimleri, kültürel ilişkilerin yaşama geçirilmesini sağlamış, mesleki gelişimin ivmesini artırmıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

İkinci Dünya Savaşı sonrası kütüphaneler, düşünce özgürlüğü ve demokrasi ile bilgi ideolojilerinin şekillenmesinde merkezi bir rol oynamıştır. UNESCO'nun 1953'teki Courier Dergisi'nde, Hindistan, Fransa, Amerika Birleşik Devletleri, Brezilya ve Nijerya'dan yazarların kütüphane bilimi üzerine yazıları yer almaktadır. "Zincirsiz Kitaplar" (Books Without Chains) sayısı, kütüphaneler ve kitapların dünya vizyonunu desteklemektedir. Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere'den ve UNESCO ile IFLA gibi uluslararası kuruluşlardan kütüphaneciler, barışı desteklemek, komünizmle mücadele etmek, Küresel Güney'in kalkınmasına yardımcı olmak ve kütüphaneciliğin statüsünü yükseltmek gibi çeşitli hedeflerle dünya çapında kütüphaneleri geliştirmek üzere çalışmıştır.

Değerlendirmeye konu olan bu kitap, İkinci Dünya Savaşı sonrası uluslararası kütüphane çalışmalarının tarihini sunmakta, kütüphanelerin modern dünya üzerindeki etkisini vurgulamaktadır. Kütüphaneler, gelişmekte olan pazarlarda ulusal ürünleri tanıtmak ve insanları kitaplarla buluşturmak için önemli bir rol

oynamıştır. Savaş sonrası kitapları ve kütüphaneleri küreselleştirme çabası, güç dinamikleri ve bilgi ideolojileriyle iç içe geçmiştir. Kütüphaneler küresel birliğin güçlendirilmesinde araç olarak görülürken, Batılı ulusların emperyalist etkisi de eleştirel biçimde dikkate alınmalıdır. Bu dönemde kültürel emperyalizme karşı iş birliği ve direniş örnekleri ortaya çıkmış, küresel kalkınma çabalarındaki güç ilişkileri vurgulanmıştır. Soğuk Savaş döneminde uluslararası kütüphane gelişimi, rakip ideolojilerin kültürel soğuk savaş aracılığıyla dünya görüşlerini yayma çabalarıyla da bağlantılıdır. Kütüphaneler, dış politika hedefleriyle örtüşen demokratik idealleri yaşama geçiren araçlar durumuna gelmiştir. Sömürge ülkelerin bağımsızlaşması (decolonization), savaş sonrası kütüphane gelişimini anlamak için önemli bir çerçevedir; Antony Gerald Hopkins ve Jordanna Bailkin, bu sürecin hem politik hem de sosyal yönlerini savunmaktadır (Bailkin, 2010, s. 237; Hopkins, 2017, s. 737). Gary Kraske (1985, s. 5)'nin çalışması, Amerikalı kütüphanecilerin Soğuk Savaş kültürel diplomasisine katılımını vurgulamaktadır (Aktaran: Laugesen, 2019, s. 5). Bu çalışma, kütüphanecilerin “kütüphane emperyalizmi” ve “kütüphane diplomasisi” gibi kavramlar aracılığıyla savaş sonrası dönemde kütüphane enternasyonalizmini araştırmaktadır.

Kitap, genel çerçevesi ile, İngiliz ve Amerikan kütüphanecileri ile UNESCO'nun İkinci Dünya Savaşı sonrası kütüphane ve bilgi hizmetlerinin küresel gelişimine katkılarına odaklanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere, UNESCO ve IFLA gibi kuruluşlarla iş birliği yaparak, kütüphaneleri küresel ilerlemenin araçları olarak tanıtmıştır. Gelişmekte olan ülkeler, bağımsızlıklarını koruma çabaları kapsamında bu ülkelerle iş birliği yapmış ve kütüphane geliştirme konusunu müzakere etmiştir. Bu süreç, sancılarına karşın, hem gelişmekte olan ülkelerin ilerlemesini hem de ilgili Batılı ülkeleri etkilemiştir.

Kütüphanelerin enternasyonalizmi, kütüphanecilerin küresel bir meslek oluşturma, dünya barışını destekleme ve yardıma gereksinim duyan ülkelere destek olma amacıyla birlikte hareket ettiği bir süreçtir. Söz konusu küreselleşme, hem uluslararası politikaları hem de bireysel önyargı ve istekleri yansıtarak bazen sömürücü bir biçimde işlev gösterebilmiştir. Bu kitapta, İkinci Dünya Savaşı sonrasında bilgi ve kütüphane hizmetlerinin küreselleşmesine ilişkin süreçler, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ilişkiler, Anglo-Amerikan etkileri, kütüphane diplomasisi ve kütüphane emperyalizmi gibi kavramların ışığında irdelemektedir. Kitabın, kütüphaneler, bilgi tarihi ve kalkınma gibi konular üzerine çalışanlar için önemli bir kaynak olduğu düşünülmektedir.



Yazar Bilgileri
Author Details

Güler Demir (Doç Dr.)

¹ Kastamonu Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü, Kastamonu, Türkiye

 0000-0002-3934-1596

 gulerdemir2009@gmail.com

Kaynakça | References

- Bailkin, J. (2010). *The afterlife of empire*. Berkeley: University of California Press.
- Hopkins, A.G. (2017). Globalisation and decolonisation. *Journal of Imperial and Commonwealth History*, 45(5), 729-745.
- Kraske, G.E. (1985). *Missionaries of the book: The American Library profession and the origins of United States cultural diplomacy*. Westport, CT: Greenwood Press.

